

valt." Dit vrijheidsbeginsel heeft onze overheden altijd geleid ¹⁾. Zeker ook die op St. Eustatius. Deze kwaker kwam met 22 huis-slaven. Fox was op Barbados voor het eerst met slavernij in aanraking gekomen, had op zachte behandeling aangedrongen en ook geleerd, dat na enkele jaren dienst hunne meesters hen behoorden vrij te laten. In Pennsylvanië liet men aldus na vier jaren die blanke slaven vrij, die zichzelf verkocht hadden of in Europa voor de plantages geronseld waren. De neger-slaven riepen spoedig het geweten der kwakers wakker; reeds van 1688 is het stuk van Germantown, waarin zij tegen slavenhandel protesteerden; in 1758 wekte de jaarvergadering alle Vrienden op om hun slaven vrij te laten; in 1776 werden kwakers, die nog slaven hielden, van het lidmaatschap der gemeente ontzet ²⁾. Onze kwaker leefde in 1731 lang vóór dien tijd en had blijkbaar tegen het slavenhouden nog geen bezwaar.

Was er van eene blijvende vestiging van kwakers op onze eilanden geen sprake, gansch anders ging het met andere elders vervolgden, met de Joden. In de geschiedenis van Suriname beslaan zij eene groote plaats, iets kleiner in die van Curaçao, van veel beteekenis waren zij in ons verzuimd Braziliaansch rijk ³⁾. Niet anders op de overige West-Indische eilanden. Ten tijde van Raecx waren zij talrijk op Jamaïca, waar zij synagogen hadden te Spanish Town en te Kingston en 15 suikerplantages bebouwden. Door hun handelsgeest en ijver welvarend, wekten zij afgunst, wat ook den rassenhaat verscherpte ⁴⁾. Op St. Eustatius nu vonden wij in 1722 21 leden der Joodsche natie ⁵⁾. In 1730 hadden parnassijns der Portugeesche Joodsche gemeente te Amsterdam om gelijke rechten gevraagd voor joden, die zich op ons eiland wilden vestigen en aanstonds had men hun vrijheid én van negotie én van religie toegestaan met de bepaling, dat er tusschen christenen en hen geenerlei onderscheid mocht gemaakt

¹⁾ Brodhead, *History of the State of New York*, first period pag. 619, 707.

²⁾ John Fiske, *The dutch and quaker colonies in America* II 325^a. Oldendorp in zijn reeds vaak genoemde *Geschiede der Mission* etc. kent op de Deensche Antillen geen kwakers. Zie ook De Hoop Scheffer in *Doopsgez. Bijdragen* 1884 blz. 97—103, die aantoonst dat van de onderteekenaars der verklaring van 1688 twee kwakersch en twee doopsgezind waren.

³⁾ L. Knappert. *Schets van eene geschiedenis onzer handelskerken* blz. 31, 33, 125 vlg. Fred. Oudschans Dentz, *De kolonisatie van de Portugeesch Joodsche natie in Suriname en de geschiedenis van de Joden Savanne*, Amst., Hertzberger, 1927.

⁴⁾ Bijzonder fel zijn de *Memoirs of the life and travels of dr. James Houstoun*, 1747, waaruit Pitman a.w. pag. 30 noot 58 een citaat geeft.

⁵⁾ *Boven* § 21. Van 1711 kennen wij twee Joodsche kooplieden, Juda Obediante en Salomon Nunez Netto, die geregeld voor hunne zaken op St. Eustatius kwamen, L. Knappert in *W. I. Gids* 1928, blz. 255.